

«روزانتيون»
 ԳԵՂԱՐԱՆ
 20 ՓՈՒԼՈՍ

ԳԵՂԱՐԱՆ

ՏԵՐԵՆԻ ՏՅՈՒՐԵՆ
 ԲՈՒԿՆԵՐ ԿԵԶԵԱՆ
 PUZANTION
 Journal Armenien Quotidien,
 Politique, Financier et Littéraire
 Directeur - Propriétaire
 PUZANTION KETCHIAN
 Bab-Ali Djadessi, No. 23 - 25,
 CONSTANTINOPLE

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՆՈՐԵԱՅ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆՅՈՒՆ

ՎԻՃԻԿՆԵՐԸ

Յուրաքանչեւ վերջերս, միջնադարի, եւ ու բարեկամ, թեւ թեւ, ժողովուրդը, որ զայնք ծովափնեայ Հայաստանի պարտէզին ծառուղիներուն մէջ, ազգուած բնութեան շքեղ հանդարտութիւնն ու ծովին արծաթեայ անշարժութիւնն, զոր ծառերու կանաչ բացուած ճեղքներէն թոյլ կուտային մեզ նշմարել: Վարք, զարտափնի զգացքներու տակ, ծովը մեղմորէն կ'ըմբոսայ, կ'հնչակայ: Երբեք ուր որ երթնաք, արուստարին նուրբ մասերն թափուած կանաչի գեղանկարներ, մատաղ ծառատունկեր մեր շուրջ ի վայր, անապատ կարգադրութեամբ, մերթ հանձնել խառնաշփոթութիւնով մը կ'ընտանին յարգարուած անուներու մէջն ու զուրան յոր ծարձակութիւնով: Անհուն գորգ մ'է փուտած բարձրագոյն արուստներ կուրծքն ի վայր, ու զորք ծածուկներ, ալիքներ ունի՝ հոս խալտարէս, հոն միտրիսարէն կանաչ, սաղին քանկարներ կ'ընթանէ, անդին վայրի, անխնամ թփուտներ կը վշտովնէ: Հեռուն զուգայտական անաւատութիւն կան, երկար, կտր, լայն, նեղ, մտր կ'ընթան, զիպիլի հարթութեամբ, զոր մերթ կ'ընտանային, կ'սփռանէ լեռն անապատ հողի թուր թոյսաներու ծուրձ մեծահերթ, մեղմորտաձայններու երփնազեղ գրականութիւններ՝ բերքով, ծիրանի կեանքանոցի գեղարուեստով: Վարք աւազակի կ'արտաձայն անայի, խալտար, փայլող իրենցով շեռուած, կուրծքն ի վայր ծիփանքի անփախան ծեծկերպով: Հոն՝ ծովը կուտ ի վայր կ'ընթանայ, անապատներէն ու կ'ընթանայ մինչեւ հորիզոն, ուր երկինքը վար կ'ընթան գերբերդ խառնուելով:

Ինչու մեր սովորական ճանաչողական օրոտան յոգնաթափանիկ կեանքն էր, անպատ մեր հողիները կ'ապարդայ այդ իրիկուն իր անդիմադրելի հմայքին գիծովութեամբ: Ու կ'ընտանայինք մեր պտուղներ, զիմաստրելով սաղիկներու զոյգեր, որք մեզ կ'ընտան խոտաբուսութեամբ կամ օտար քրքրելներով զուգարթութեան շեշտ մը կ'ընթան բնութեան այդ արտաձայն խալտարով:

— Ի՞նչ, բարեկամ, բան մը խոսէ, ըստ վերջերս ցնցելով ընկերս, որ ծանր մտածումներու մէջ թաղուած էր: Տես սա աղիկներն ըստ մ'ի հասկնալ կը խնդան: Բայց զուտ բան մը ունենալու եւ, աւելցուցի, տեսնելով իր զեմբեր լալիկան արտաձայնութիւնը:

Բարեկամ ինձի նայեցաւ մտորագրին ուշադրութիւնով, որք մէջ յուսահատ մեղամտութիւն մը նշմարեցի եւ յետոյ խոսեցաւ: Բարեկամ ինձի նայեցաւ մտորագրին ուշադրութիւնով, որք մէջ յուսահատ մեղամտութիւն մը նշմարեցի եւ յետոյ խոսեցաւ:

— Այո, բան մը ունիմ, որովհետեւ սիրահարուած եմ, բայց:

Առանց յարաբերելու յիմար անկեղծութեամբ մը եղած այս յայտարարութեան ծիծաղեցաւ, ու սկսայ խնդալ՝ առանց նշմարելու այն ցարգ զոր կ'արտաձայնէ սիրահար բարեկամ միս՝ անպատեղ զուգարթութեամբ մը: Բայց վերջապէս անոր լալի լրջութիւնը խեղճաւ զուտ իս բերաս:

— Կուտակ չե՞ս ընել:

— Այնքան է:

— Պատե՞լ ուրեմն:

Պատեցաւ հոս պանծօք մը վրայ, ծովուն զիմացը, վերէն վար մաղաղ մտութեան ստուերներուն մէջ, ու բարեկամ երգեցաւ, ստորի շեշտով մը սկսաւ պատմել իր սիրային արկածը:

Շարժի մը առաջ իր լուսանկարչական արժեքներն մէջ—բարեկամ լուսանկարչէր էր—ընդունած էր այդ լուսանկարչը շատ մը պուրակ աղիկներու, որք եկած էին իրենց լուսանկարչի հանդէպ: Ոգեւորութեամբ, ծիծաղելով, բացառանքութիւններով լրջուցած էին իր զարաններով, բարեկամը նուրբ կ'անմտաբար ծեփեցնէր զայն: Նուրբ էր անոնց անմտաբար շարժերը, որք մէջ իրենց լուսանկարչի հանդէպ: Ոգեւորութեամբ, ծիծաղելով, բացառանքութիւններով լրջուցած էին իր զարաններով, բարեկամը նուրբ կ'անմտաբար ծեփեցնէր զայն: Նուրբ էր անոնց անմտաբար շարժերը, որք մէջ իրենց լուսանկարչի հանդէպ:

Աղիկ մը ներս մտաւ, պարզ արեւադարձով, յարքէ զլուսով մը գրգռած, որուն սակն զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Սրտուտագէտը լուրջ տարփառով վայել շնորհով ընդունեց իր գեղանկարչին, որ պատկեր զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Սրտուտագէտը լուրջ տարփառով վայել շնորհով ընդունեց իր գեղանկարչին, որ պատկեր զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Հարն իր սպիտակ հանդերձաններէ փրփուրներուն մէջ խորտակ, կը խորտակուի և ընկերային վեպը կ'ընտան: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Սրտուտագէտը լուրջ տարփառով վայել շնորհով ընդունեց իր գեղանկարչին, որ պատկեր զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Սրտուտագէտը լուրջ տարփառով վայել շնորհով ընդունեց իր գեղանկարչին, որ պատկեր զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Սրտուտագէտը լուրջ տարփառով վայել շնորհով ընդունեց իր գեղանկարչին, որ պատկեր զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Սրտուտագէտը լուրջ տարփառով վայել շնորհով ընդունեց իր գեղանկարչին, որ պատկեր զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Սրտուտագէտը լուրջ տարփառով վայել շնորհով ընդունեց իր գեղանկարչին, որ պատկեր զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Սրտուտագէտը լուրջ տարփառով վայել շնորհով ընդունեց իր գեղանկարչին, որ պատկեր զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Սրտուտագէտը լուրջ տարփառով վայել շնորհով ընդունեց իր գեղանկարչին, որ պատկեր զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Սրտուտագէտը լուրջ տարփառով վայել շնորհով ընդունեց իր գեղանկարչին, որ պատկեր զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Սրտուտագէտը լուրջ տարփառով վայել շնորհով ընդունեց իր գեղանկարչին, որ պատկեր զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Սրտուտագէտը լուրջ տարփառով վայել շնորհով ընդունեց իր գեղանկարչին, որ պատկեր զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Սրտուտագէտը լուրջ տարփառով վայել շնորհով ընդունեց իր գեղանկարչին, որ պատկեր զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Սրտուտագէտը լուրջ տարփառով վայել շնորհով ընդունեց իր գեղանկարչին, որ պատկեր զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Սրտուտագէտը լուրջ տարփառով վայել շնորհով ընդունեց իր գեղանկարչին, որ պատկեր զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Սրտուտագէտը լուրջ տարփառով վայել շնորհով ընդունեց իր գեղանկարչին, որ պատկեր զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Սրտուտագէտը լուրջ տարփառով վայել շնորհով ընդունեց իր գեղանկարչին, որ պատկեր զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Սրտուտագէտը լուրջ տարփառով վայել շնորհով ընդունեց իր գեղանկարչին, որ պատկեր զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

Սրտուտագէտը լուրջ տարփառով վայել շնորհով ընդունեց իր գեղանկարչին, որ պատկեր զուր կ'ընթան խալտար մեղմորէն սակ հիւսիկներով: Շուրջայ, բարեկամ չէր շափազանցած: Սա զգոյն էն հարուստ արտաձայնութիւնը կ'ընտան հոն, լուսեղ սքանչն մէջ, ինչ երկու քայլ անդին:

